

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**
TURKIYE DIYANET FOUNDATION
وقف الديانة التركي

16-17 Aralık 2021

GAZETE KUPÜRLERİ
TIKLAYINIZ

İNTERNET SAYFALARI
TIKLAYINIZ

TV RAPORLARI
TIKLAYINIZ

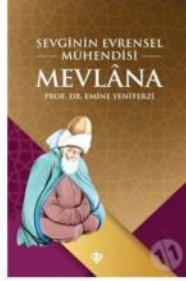

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**
TÜRKİYE DIYANET FOUNDATION
وقف الديانة التركي

GAZETE KUPÜRLERİ

Ne okuyalım?

Mevlana Sevginin Evrensel Mühendisi

Mevlana'nın hayatı, eserleri ve düşünceleri yanında Mevlana hakkında merak edilen konulara ve Mesnevi'den bazı hikayelerin yorumlarını içeren bu

eser; Mevlana hakkında bilgi edinmek, düşüncelerine daha yakından bakmak ve onun sevgi anlayışını gönüllerinde yaşatmak isteyenler için bir kaynak.

Yazar: Prof. Dr. Emine Yeniterzi

Yayınevi: **Diyanet Vakfı** Yayınları

Diyanet Vakfı ile Mehir Vakfı arasında iş birliği

Türkiye Diyanet Vakfı Konya Şubesi, Mehir Vakfı ve Mehir Aile Derneği arasında yurtiçi ve yurtdışında yapılacak olan bireysel ve toplu düğünleri destekleme iş birliği protokolü imzalandı.

İş birliği protokolü, Konya İl Müftüsü ve Türkiye Diyanet Vakfı Konya Şubesi Başkanı Doç. Dr. Ali Öge, Mehir Vakfı Mütevelli Heyet Başkanı Mustafa Özdemir, Mehir Aile Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Süreyya Gezginci tarafından imzalandı.

Protokol ile yurtiçinde ve yurtdışında yaşayan, ilk evliliklerini yapacak olan gençler evliliğe teşvik edilecek, aileler arasındaki evlilik giderlerini azaltılarak kurulacak yuvanın temel ihtiyaçlarının karşılanmasında yardımcı olunacak, sağlam, eğitimli yuvaların oluşması için aile bilinç düzeyleri yükseltilecek.

»AB Haber Merkezi

Diyanet'ten Bir Hafız Yetiştiriyorum Projesi

“Bir Hafız Yetiştiriyorum” projesinin imza töreninde konuşan **Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş**, “Sizin en hayırlınız Kur’an’ı öğrenen ve öğretenidir” buyuran Peygamber Efendimizin (s.a.s.) bu müjdesine nail olmak için önemli bir proje” dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Uluslararası Müslüman Topluluklarla Dayanışma Vakfı (MÜSDAV) arasında “Bir Hafız Yetiştiriyorum Projesi İş Birliği Protokolü” imzalandı.

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş’ın katılımıyla **Diyanet İşleri Başkanlığında** düzenlenen imza töreninde **Diyanet İşleri Başkanlığı** adına Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü Kadir Dinç ile MÜSDAV Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Atalay protokolü imzaladı.

BAŞKAN ERBAŞ: “EN HAYIRLI İNSANLARDAN OLMA NOKTASINDA ÖNEMLİ BİR ADIM”

İmza töreninde konuşan **Diyanet İşleri Başkanı** Erbaş, protokolün hayırlara vesile olması dileğinde bulunarak, “**Diyanet İşleri Başkanlığımızın, Türkiye Diyanet Vakfı ve MÜSDAV** olarak iki önemli vakfımız var.

Böyle bir projeyi gündeme getirmiş olmasından dolayı MÜSDAV yönetimini tebrik ediyorum. “Sizin en hayırlınız Kur’an’ı öğrenen ve öğretenidir.” buyuran Peygamber Efendimizin (s.a.s.) bu müjdesine nail olmak için gerçekten önemli bir proje. Bir hafızımızın hafızlığını desteklemek, en

hayırlı insanlardan olma noktasında önemli bir adım atmaktır.” diye konuştu.

DİNÇ: “MİLLETİMİZİN ‘KEŞKE BİZİM DE BİR HAFIZIMIZ OLSAYDI’ DÜŞÜNCESİNE UMUT OLDU”

Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü Kadir Dinç de, milletin gönlünde hafızların önemli bir yeri olduğuna değinerek, “Kendisi hafız olamamış vatandaşlarımızın mutlaka hayalinde ve gönlünde; ‘keşke bizim de bir hafızımız olsaydı’ düşüncesi öteden beri var. Bizde MÜSDAV’ın bu anlamda ortaya koyduğu “Bir hafız yetiştiriyorum” projesi özellikle bu beklenti içerisinde olan vatandaşlarımıza bir umut olmuştur.” ifadelerini kullandı.

ATALAY: “HAYIRSEVERLERİMİZ BAĞIŞLARINI MÜSDAV WEB SAYFASINDAN YAPABİLİRLER”

MÜSDAV Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Atalay ise MÜSDAV’ın dünya üzerinde yaşayan Müslümanlar arasında kardeşlik ve gönül köprülerini

kurmak, İslam dininin insanlığa huzur ve barış getirmeyi amaçlayan evrensel ilke ve değerlerinin tanıtılmasına katkı sağlamak amacıyla kurulmuş bir vakıf olduğunu bildirdi.

Hafızlık eğitimi alan öğrencilere MÜSDAV tarafından verilecek olan eğitim bursunun öğrencilere daha iyi bir şekilde eğitim görmelerine katkı sunacağını belirten Atalay, hayırseverler yardımlarını MÜSDAV vakfının web sayfasından online şekliyle yapabileceklerini söyledi.

Hafızlığını tamamlayan öğrencilere kişisel ve mesleki gelişim dersleri verilecek
“Bir Hafız Yetiştiriyorum” projesi çerçevesinde, Türkiye genelinde hafızlık eğitimi alan öğrencilere aylık 250 TL olmak üzere bir yılda toplam 3 bin TL’lik burs imkanı sağlanacak. Bunun yanı sıra öğrencilere Ramazan ve Kurban Bayramlarında da giyim yardımı yapılacak. Ayrıca projede hafızlığını tamamlayan öğrencilere kişisel ve mesleki gelişim dersleri verilmesi planlanırken üniversite sınavında akademik başarı gösteren hafızlara maddi destek sağlanması amaçlanıyor.

Kış Geldi Kardeşlerimiz Üşümesin

Erzincan İl Müftülüğü olarak Türkiye Diyanet Vakfı ve WEFA Uluslararası İnsani Yardım Organizasyonu işbirliğinde Erzincan'da 650 çocuğa mont, bot, oyuncak ve çikolata hediye edildi. SAYFA ● 2'de

Kış Geldi Kardeşlerimiz Üşümesin

Erzincan İl Müftülüğü olarak [Türkiye Diyanet Vakfı](#) ve WEFA Uluslararası İnsani Yardım Organizasyonu işbirliğinde Erzincan'da 650 çocuğa mont, bot, oyuncak ve çikolata hediye edildi.

Çocuklara yapılan yardımların haricinde ihtiyaç sahibi bazı ailelere de zorlu kış şartlarına karşı koyabilmeleri için yakacak dağıtıldı. [Türkiye Diyanet Vakfı](#) Erzincan Şubesi yapılan yardımlar dolayısıyla Allah bütün hayır sahiplerini hayırlarla mükâfatlandırsın" denildi.

Erzincan İl Müftülüğü [Diyanet Vakfı](#) tarafından Kış Geldi Kardeşlerimiz üşümesin kampanyasının yoğun ilgi gördüğü ve yapılan yardımlarla ayrıca yaklaşık 60 çocuğun daha ihtiyaçlarının karşılanabileceği belirtildi.

KİMSE ÜŞÜMESİN PROJESİ

Kış ayları çetin ve zorlu yaşam koşullarını da beraberinde getirmektedir. Bizler sıcak evlerimizde herhangi bir zorluk çekmezsiniz yaşam sürerken, birçok ülkede milyonlarca insan hem yokluk, açlık, doğal afet ve savaş durumunun zorluklarıyla hem de kış mevsiminin çetin yaşam koşullarıyla aynı anda mücadele etmektedirler.

[Türkiye Diyanet Vakfı](#) ve WEFA Uluslararası İnsani Yardım Organizasyonu "Kimse Üşümesin" sloganı altında soğuk kış aylarında yaşam mücadelesi veren yoksullara, yetimlere, evsizlere, hastalara, yaşlılara, kimse-sizlere ve mültecilere her sene kış yardımları ulaştırmaktadır. **KENTHABER24**

Gençler evliliğe teşvik edilecek

Türkiye Diyanet Vakfı Konya Şubesi ve Mehir Vakfı ve Mehir Aile Derneği arasında protokol imzalandı. **Türkiye Diyanet Vakfı** Konya Şubesi Başkanı Doç. Dr. Ali Öge, Mehir Vakfı Mütevelli Heyet Başkanı Mustafa Özdemir ve Mehir Aile Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Süreyya Gezginci protokolü imzaladı. Konu ile ilgili yapılan açıklamada, “Yurtiçinde ve yurtdışında yaşayan, ilk evliliklerini ya-

pacak olan gençleri evliliğe teşvik etmek. Aileler arasındaki evlilik giderlerini azaltarak kurulacak yuvanın temel ihtiyaçlarının karşılanmasında yardımcı olmak. Sağlam, eğitilmiş yuvaların oluşması için aile bilinç düzeylerini yükseltmek gibi amaçlar taşıyan, yurtiçi ve yurtdışında bireysel ve toplu düğünleri destekleme işbirliği protokolü imzalandı” denildi. •HABER MERKEZİ

DOSYA: Afrika'da Türkiye

Abdulkadir M. Nur
abdulkadir2004@yahoo.comAFRİKA'DA
DOĞAN TÜRK
GÜNEŞİ

Somali'nin uçurumun kıyısından kurtarılması ve eşit egemen bir ilişki ile ayağa kaldırma çabası altında Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde yeniden kendini bulan Türk devlet aklının dış politikadaki yansımasıydı. Bundan önce Somali'ye gelen yabancı güçler ya Somali'yi paramparça edip sömürge arayışına girmiş ya da savaş ağaları veya diğer kullanışlı aparatlar üzerinden iç çatışmayı körükleyerek Somali'yi çöküşün eşiğine getirmişlerdi.

Binlerce yıllık insanlık tarihi boyunca dünyamız önüne set çekemediğimiz birçok politik, ekonomik ve askeri dönüşümden geçti. Batı ve Doğu blokunu birbirinden fiziksel ve psikolojik bir sınır ile ayıran Berlin Duvarı'nın 1989'da yıkılmasıyla başlayıp 1991'de Sovyetlerin çöküşü ile devam eden süreç de önüne set çekilemeyen bu dönüşümlerden birisiydi. Bu nedenle 1990'lardaki entelektüel tartışmaların büyük bölümü, bu dönüşümün etrafında şekillendi.

Soğuk Savaş sürecinden nasibini alan Somali, ABD ve Sovyetler'in başını çektiği kutuplar arasındaki güç ve nüfuz mücadelesinin Afrika'daki merkez ülkelerinden birisiydi. Somali, Soğuk Savaş sürecinde sırayla her iki kampın da içinde bulundu. Soğuk

Savaş'ın kazananı o dönemde Somali'nin müttefiki olan ABD olsa da, Somali'nin 1977'ye kadar müttefiki olan Sovyetler ile birlikte Somali de kaybedenler listesine yazıldı. Bunun temel nedeni ise Soğuk Savaş dönemi stratejilerinin bir sonucu olarak Somali'de yaşanan iç savaşı. Bu yüzden Sovyetlerin çöküşü ve Somali'de merkezi otoritenin ortadan kalkmasına giden sürecin benzer bir döneme denk gelmesi tesadüf değildi. Soğuk Savaş sonrası yaşanan hegemonik istikrar dönemi, dünyanın birçok yerine huzur getirse de Somali'deki istikrarsızlığı besleyen bir süreci doğurdu. Sömürgecilik döneminde atılan nefret tohumları Soğuk Savaş ile birlikte çiçek açmış, Soğuk Savaş'ın bitimi ile birlikte ise meyveye durmuştu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve eşi Emine Erdoğan 2011'de Somali'nin başkenti Mogadişu'daki yerli halkı ziyaret etmişti. (Rıza Özel/AA, 19 Ağustos 2011)

DOSYA: Afrika'da Türkiye

Gecenin En Karanlık Anı Şafak Sökmeye Öncedir

1980'lerin sonunda başlayan ve ilerleyen dönemde farklı çıkar grupları tarafından beslenip iç savaş haline dönüşen toplumsal kriz, 2010'lara kadar devam etti. İç savaşın getirdiği kan ve gözyaşı yetmezmiş gibi bir de ilerleyen dönemde terör belası Somali'ye musallat oldu. Bunun sonucunda devlet kapasitesi, mutlak çöküşün eşiğine geldi. Dış ve iç faktörler tarafından her geçen gün daha fazla körüklenen toplumsal çatışma, sonu gelmez iç savaş ve terör problemleri nedeniyle Somalililerin sığınağı olan Somali Devleti'nin çöküşü yetmezmiş gibi bir de 2011'de yaşanan büyük kuraklık, Somalililerin umudunu tamamen yitirmelerine neden oldu. Bu tarihi kuraklık nedeniyle yüzbinlerce insan açlık ve susuzlukla karşı karşıya kalıp topraklarını terk etmek zorunda kaldı. Fakat Victor Hugo'nun "Gecenin en karanlık anı, şafak sökmeye az önceki andır." sözü Somalililer için de geçerliydi. 2011'de herkesin bundan daha kötüsü ne olabilir dediği bir dönemde, Mogadişu havalimanına inen umut dolu bir uçak gecenin en karanlık anında sökmeye başlayan şafak gibiydi.

Türkiye Cumhuriyeti'ne ait ANA adlı uçak sadece o dönem başbakan olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile beraberindeki heyeti taşıyordu, aynı zamanda üzerindeki ay yıldızlı bayrak ile Somalililere umut taşıyordu. Geçmişte **Müslümanlar hacca** güvenli bir şekilde gidebilsin diye Portekizlilere karşı savaş gemilerini Afrika'nın doğu kıyılarına gönderen **Müslüman** Türkler, bugün de Somali ayağa kalsın diye bütün güvenlik problemlerine rağmen Mogadişu'ya gelmişlerdi. İçinde bulunduğu üzücü durumdan dolayı dünya liderlerinin adını bile duymak istemedikleri, üç maymunu oynadıkları ve hatta çoğu zaman da olumsuzlukları daha fazla körükledikleri Somali'yi sonunda hatırlayan bir dost çıkmıştı. Recep Tayyip Erdoğan'ın bütün güvenlik sorunlarını göz ardı ederek kalabalık bir heyet ile gerçekleştirdiği Somali ziyareti, uluslararası ilişkiler teorilerini yalanlayan bir manifesto niteliğindeydi. Artık düşenin dostu vardı ve Somali'ye dostluk eli Recep Tayyip Erdoğan'ın şahsında tarih boyunca dost ve kardeş bildiğimiz Türkiye'den uzanmıştı.

Yapıcı Bir Aktör Olarak Türkiye'nin Somali Politikası

Erdoğan'ın ziyareti sırasında oldukça hüzünlü tablolar yaşanmış olsa da artık Somali için şafak sökmeye başlamıştı. Bütün dünyanın ve özellikle de medyanın görmezden geldiği Somali'deki içler acısı insani kriz, Erdoğan'ın tarihi ziyaretiyle birlikte bütün dünyaya gösterilmişti. Gönül bol, eli açık Türk milleti sayesinde bütün dünyanın gözü bir anda Somali'ye çevrilmişti. Kuş uçmaz kervan geçmez bir havalimanı olan Mogadişu havalimanına o günden sonra inen uçakların ardi arkası kesilmedi. Somali'nin uçurumun kıyısından kurtarılması ve eşit egemen bir ilişki ile ayağa kaldırma çabası aslında Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde yeniden kendini bulan Türk devlet aklının dış politikadaki yansımasıydı. Bundan önce Somali'ye gelen yabancı güçler ya Somali'yi parampaça edip sömürge arayışına girmiş ya da savaş ağaları veya diğer kullanışlı aparatlar üzerinden iç çatışmayı körükleyerek Somali'yi çöküşün eşiğine getirmişlerdi. Türkiye ise "kazan kazan" ve "Afrika'nın sorunlarına Afrikalı çözümler" anlayışları ile başladığı yeni Afrika açılımının pratik halini Somali'de göstermiş ve Somali halkının gönlünü ve aklını kazanmayı başarmıştı.

Türkiye Afrika'da yapıcı bir aktör olarak var olduğunu geliştirmiş olduğu Somali politikası ile bütün dünyaya gösterdi. 2011'den bu yana Somali'nin devlet kapasitesinin onarılması ve Somali devletinin yeniden ayağa kaldırılmasında Türkiye'nin çabasının ne kadar önemli olduğu aşikardır. Bu çaba sayesinde Somali devleti ve toplumu artık eskisinden çok daha güçlü ve dinamik bir şekilde yoluna devam ediyor.

Türkiye devlet aklının birlikte cisimleştiği kurumlar olan Dışişleri Bakanlığı, Türk Kızılayı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, **Türkiye Diyanet Vakfı**, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Türk halkının yardımseverliğinin simgesi olan yardım kuruluşları ve STK'lar Somali için güçlerini birleştirdiler ve bir halka umut oldular. Halkın yaralarının sarılması ve temel ihtiyaçlarının giderilmesi çalışmalarının ardından ise Türkiye'nin Somali politikası birçok farklı devlet kurumunun paydaşlığını yaptığı kapsamlı bir devlet politikası haline dönüştü. Türkiye Afrika'da yapıcı bir aktör olarak var olduğunu, geliştirdiği Somali politikası ile bütün dünyaya gösterdi.

DOSYA: Afrika'da Türkiye

Ahmet Kavas
ahkavas@gmail.com

Tarihi Mirastan Yeni Temasların Başarısına Türkiye-Afrika İlişkileri

ARADAN GEÇEN HAZIRLIK SAFHALARI DAHİL HENÜZ 20 YILI DOLDURMAYAN AFRIKA-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ O KADAR HIZLI İVME KAZANDI Kİ NEREDEYSE GEÇEN ASRIN KAPANMIŞ BÜTÜN TEMAS YOLLARI DA AÇILMIŞ OLDU. ANKARA 54 AFRIKA BAŞKENTİNDEN TOPLAM 43'ÜNDE SEFARET BULUNDURURKEN, AFRIKALILAR DA BAŞKENTİMİZDE 40'A YAKIN SEFARETLERİ İLE EN GENİŞ YABANCI MİSYON BULUNDURAN KITA KONUMUNA GELDİ.

Afrika ile Türkiye'nin 21. yüzyılda başlattığı yakınlaşma, bir taraftan köklerini tarihten alırken, asıl önemli tarafıyla, bunu günün şartlarında yeniden canlandırma ve daha da önemi geleceği birlikte inşa etme teşebbüsüyle alakalıdır. Bunun bir önceki asırda neden başlatılmadığı meselesi ise karşılıklı niyetlerin bir türlü şekillenememesine bağlıdır. Osmanlı Devleti'nin güçlü dönemlerinde sürdürdüğü, bu kıtanın hayati önemi haiz coğrafyaları ile teması; Kuzey Afrika, Doğu Afrika ve Merkezi Afrika olmak üzere üç bölgede odaklanmıştı. Güney Afrika ve Batı Afrika'nın sahilleri ise 16. yüzyılın başında Portekizlerle başlayan ve Fransızlar, İngilizler, İspanyollar, İtalyanlar, Belçikalılar ve Almanlar tarafından özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren iç bölgelere doğru yayılan işgalleri sebebiyle bir türlü İstanbul ile kalıcı irtibata giremediler.

30 milyon kilometrekareyi aşan bu devasa kıtanın 20. yüzyılın başında Etiyopya ve Liberya dışında yedi Avrupa ülkesi arasında paylaşılıp kendi aralarında benimsenme süreci, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu yıllara denk gelmişti. 1960'lara kadar

Afrikalılar yerine karar verenler Avrupalılar olmuş ve haliyle kıtada doğrudan muhatap kabul edilecek yerel yönetici kalmamıştı. Her ne kadar Etiyopya ile 1926'da, Osmanlı Devleti'nin son çeyrek asrında gelişen ilişkilerin de etkisiyle başkent Addis Ababa'da başlatılan diplomatik ilişkiler, 2008'deki Afrika ile yeni hamleler sürecine kadar yine tarihi bağların korunduğu Mısır, Libya, Tunus, Cezayir, Fas ve Sudan dışında bugün 48 Sahra-altı Afrika ülkesinin olduğu geniş bölgede sadece Nijerya, Senegal, Güney Afrika, Demokratik Kongo Cumhuriyeti ve Kenya ile sınırlı kalmıştı. Gana, Somali ve Tanzanya'da temsilcilik açma süreçleri ise uzun ömürlü olmamıştı. Bunda 1990'lara kadar bir taraftan eski sömürgeci devletlerin etkisinin henüz canlılığını koruması diğer taraftan ise ABD ile Sovyetler Birliği arasında Soğuk Savaş yılları sonrasında kurulan iki kutuplu dünyanın, Türkiye dahil birçok dünya ülkesine fırsat vermemesi yatmaktadır.

Afrika ülkeleri ile Türkiye arasında yakınlaşmanın gecikmesinde her iki tarafın siyasi iradelerinin isteksizliğinden ziyade yetersizliği de yönlendiriciydi. Çok değil bir asır öncesinde Hint Okyanusu adalarından Madagaskar ve Mauritius'un özellikle Müslüman

toplumları, henüz işgal altında bulundukları 1920'lerde geçmişte Osmanlı Devleti ile kurulu bağlarını Ankara hükümeti ile de devam ettirmeye başladılar. Mozambikli, Güney Afrikalı, Kongolu, Komorlu, Tanzanyalı ve Somalili Müslümanlar buldukları her fırsatta İstanbul'la temas kurmuşlar, karşılığında da onlarla yakından ilgilenilmişti.

Ne var ki Afrika ile tarihi bağlarla sürdüren temaslar, sömürgecilikle birlikte tüm köklerinden koparıldı. Çoğu misyoner okullarında yetişen ve bağımsızlıklarını almalarnın ardından yeni devletlerin başına geçen yöneticilerin varlıklarını sürdürebilmeleri; Paris, Londra, Lizbon, Roma, Brüksel ve Madrid'e, hatta Moskova ve Washington'a bağlılıkta kusur etmemelerine bağlanmıştı. İsteseler bile Ankara ile yakınlaşmaları imkan dahilinde değildi. Bu arada Türkiye Cumhuriyeti'nin Batılı devletlerle geliştirdiği ilişkiler de adeta Afrika'yı unutma ve bir daha mümkün mertebeye hatırlamama üzerine kurulmuştu. Sadece ülkemiz değil, yeryüzünde mevcut 193 ülke arasında 54 Afrikalı devleti çıkardığımızda geriye kalan 150 ülke arasında en az 50 ülkenin Afrika ülkeleriyle doğrudan diplomatik teması yok denebilir.

DOSYA: Afrika'da Türkiye

Türkiye-Afrika İlişkileri Başarının Tescili

Türkiye'nin 48 Sahraaltı Afrika ülkesinden sadece altısı ile 2008'e kadar diplomatik temas kurması ciddi bir eksiklik olup, henüz kurma ihtiyacı hissetmeyenlerle aynı kefeyle konulamaz. Çünkü bu kıtanın neredeyse merkezi yerleri olan sahil şeridindeki Mogadişu, Mombasa, Maputo, Cape Town, Lagos ve Dakar gibi şehirlerle, iç bölgelerdeki medeniyet havzasını teşkil eden Agadez, Bornu, Darfur, Kanim, Kano, Sinnar, Timbuktu ve Vaday Sultanlıkları ile asırlar öncesinde temaslara kuran bir mirası devralan Türkiye Cumhuriyeti adına karar vericiler, her fırsatı değerlendirebilirdi. Maalesef onlar da uluslararası ilişkiler dendiğinde genelde Batı Avrupa ve ABD merkezli temaslara anladılar. Afrikalı devlet adamlarıyla kuvvetle muhtemel Birleşmiş Milletler ve **İslam** İşbirliği Konferansı toplantılarında karşılaşmış selamlaşıyorlardı. 25 Mayıs 1963'te Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'da kurulan Afrika Birliği Teşkilatı ile münasebetleri yok denecek kadar azdı. Oysa bu tarihten sonra bağımsızlığını elde eden her yeni Afrikalı devletin dünya ile teması burası üzerinden başlıyordu. Yarım asrı bulan Avrupalı sömürgecilik dönemi ve 2005'e kadar geçen 42 yıl boyunca Afrika'daki Türkiye algısının ve Türkiye'deki Afrika algısının Avrupa başkentlerinde şekillendiği biliniyor. Bizim yöneticilerimiz, "Afrika'da ne işimiz var" derken, Afrikalı devlet adamları da Ankara'dan gelecek en ufak temas talebinde, Paris, Londra, Washington ve Moskova gibi başkentlerin olurlarına bakıyorlardı.

21. yüzyıl Türkiye'si ve tüm ülkeleriyle Afrika'sı, artık geçmiş asırdan derslerini almışlar ve yeni sayfalar açacaklardı. Kıtanın dirayetli ve gerektiğinde eski sömürgecilere ve ABD dahil tahakkümcü devletlere kafa tutabilen önderleri, üzerlerine yağmur gibi yağın darbe tehditlerine rağmen yeni dostlar aramaya başladılar. Bu süreçte ilk hamleyi verenler Türkiye'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Afrika'da da eski Mali devlet başkanı Alpha Omar Konare oldu. Her ikisinden önce birkaç kıta ülkesi ile ülkemiz arasında ikili ilişkiler belli alanlarda devam etse de çok sınırlıydı ve de istikrarlı değildi.

2002'de Afrika Birliği Teşkilatı'nın adı Muammer Kaddafi'nin ciddi desteğiyle kısaca Afrika Birliği olmuştur ve ilk komisyon başkanlığında ise 1990'larda iki dönem Mali devlet başkanlığı yapan Alpha Omar Konare vardı. Bir tarih profesörü kimliği ile ufkunu açık bir lider olarak, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Afrika ile tüm kıtayı kapsayan siyasi yaklaşımını duyar duymaz, 42 yıl önce Addis Ababa ile Ankara arasına çekilen duvarı yıktı. Böylece Kasım 2005'te gerçekleşen ilk Türkiye ziyareti, Afrikalı devlet adamlarının ülkemize yönelmelerinin ilk hamlesi oldu. Bu arada Ku-

Türkiye'nin Dakar Büyükelçisi Prof. Dr. Ahmet Kavas, Türkiye Maarif Vakfı'na ait okulları ziyaret etti. Büyükelçi Kavas, Senegal'in başkenti Dakar'daki TMV'ye ait İba Der Thiam ve Dakar Koleji'nde Covid-19 salgını nedeniyle yapılan uzaktan eğitim faaliyetleri ile ilgili öğretmen ve idarecilerden bilgi aldı. (Alaattin Doğru/AA, 18 Haziran 2020)

Yarım asrı bulan Avrupalı sömürgecilik dönemi ve 2005'e kadar geçen 42 yıl boyunca Afrika'daki Türkiye algısının, Türkiye'deki Afrika algısının Avrupa başkentlerinde şekillendiği biliniyor. Bizim yöneticilerimiz, "Afrika'da ne işimiz var" derken, Afrikalı devlet adamları da Ankara'dan gelecek en ufak temas talebinde, Paris, Londra, Washington ve Moskova gibi başkentlerin olurlarına bakıyorlardı.

zey Afrika ve Sahraaltı Afrika'nın bazı ülkelerine gerçekleşen resmi ziyaretler de başladı. Ve Recep Tayyip Erdoğan'ın Ocak 2007'de Afrika Birliği 8. Devlet Adamları Zirvesinde Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı olarak tüm üye devlet adamlarına hitap etmesi ile adeta tüm kapılar birer birer açıldı. Böylece artık Türkiye'de Afrika algısı, Afrika'da Türkiye algısı aracısız gerçekleşmeye başladı.

Aradan geçen hazırlık safhaları dahil henüz 20 yılı doldurmamayan Afrika-Türkiye ilişkileri o kadar hızlı ivme kazandı ki neredeyse geçen asrın kapanmış bütün temas yolları da açılmış oldu. Ankara 54 Afrika başkentinden toplam 43'ünde sefaret bulundururken, Afrikalılar da başkentimizde 40'a yakın sefareti ile en geniş yabancı misyon bulunduran kıta konumuna geldi. Bunda, Afrikalı devlet adamlarının Türkiye konusunda artık önyargısız yaklaşımlarının etkisi büyük. Siyasi anlamda başlatılan ikili ilişkilerde, kısa zamanda ekonomik bağlar da örüldü ve her iki taraf arasında sıkı etkileşim imkanları kuruldu. 1970'lerde Libya'da başlayan Türk müteahhitlik faaliyetleri, bu ülkeden hem bazı Afrika ülkelerine hem de diğer kıtalara açılımlar yapmışlardı. 2000'lere gelindiğinde başkent Trablusgarp ve diğer şehirlerdeki müteahhitlerimizin inşa ettikleri binaları gören Afrikalı liderler kendi ülkelerine de benzerlerini yaptırmaya başladılar. Bir anda yatırımcılarımız kıtanın her tarafında yükselttikleri inşaatlarla, kalite ve zamanından önce iş teslimleri ile bir marka oldular. Kıtada yarım asrı geride bırakan firmalarımıza her geçen gün yenilerinin eklenmesinde, siyasi ikili ilişkiler en önemli katkıyı yapmaktadır.

Afrikalı Devlet Adamlarının Türkiye'yi Keşfi

Afrikalı devlet adamları, bugün 54 kıta ülkesinden 40 kadarında 60'dan fazla istikamete Türkiye'nin dünya markası olan Türk Hava Yolları (THY) ile seyahat ettikçe ve iş dünyası ile bürokrasinin etkin isimleri, farklı kıtalara

DOSYA: Afrika'da Türkiye

yine THY ile uçtukça, bu ağın genişlemesini bizden önce istedi. Böylece kıta sadece İstanbul ile değil yerkürenin her tarafıyla havayolu ağı ile bağlandı.

Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı'nın (TİKA) koordinasyon merkezlerini ülkemizden çok Afrikalı devlet adamları kendi başkentlerinde de açmamızı istiyorlar. Türkiye'nin Afrika'da giderek artan etkinliklerini değerlendiren herkes özellikle şu üç konuya odaklanıyor: Türkiye Sefareti var mı, THY uçuşu mu ve TİKA ofisi açılmış mı? Şimdilerde bunlara Maarif Vakfı okulları, Yunus Emre Enstitüleri, Yurtdışı Türkler ve Akaraba Topluluklar Bursları, **Diyanet Vakfı** Koordinasyon Merkezleri, Ticaret, **Diyanet**, Askeri, Milli Eğitim Müşavirlerinin varlığı da ekleniyor. Özellikle sivil toplum kuruluşlarının, Afrikalıların gerek yönetici gerekse halk nezdinde olsun Türkiye'ye bakışlarının şekillenmesinde ve yapılan faaliyetlerin benimsenmesinde katkısı herkesçe kabul ediliyor. Bilhassa son 10 yılda on binlerce Afrikalı öğrencinin üniversitemize akın etmesi, tüm bu etkileşim sayesinde gerçekleşiyor.

Afrika'dan Türkiye'ye bakışlar son 20 yıllık her sektörde gelişip büyüyen teşebbüslerle, artık zorlama ile değil, mutlaka isteriz tavrıyla şekilleniyor. Elbette ki atılan adımlarda eksikler, yanlış uygulamalara ait emareler olabilir. Ancak niyetler karşılıklı ortaya çıkınca, meyveleri daha gözle görülür hale geliyor. İlişkileri ayakta tutan, özellikle zorda kaldıklarında onlara yardım elinin uzanmasıyla kurulan dostluklar oluyor. Özellikle BM çatısı altında artık Türkiye ile tek yürek hareket eden Afrika ülkelerinin sayısı çok fazla. Afrika'nın meselelerini özellikle Somali ve Libya başta olmak üzere dünya gündemine getirmemiz, dikkatlerden kaçmıyor. İkili ilişkilerimizin tesisinde kendi gayretlerimiz yanında artık Afrikalı devlet adamları da kendi aralarında Türkiye'nin etkinliğine ciddi anlamda destek sağlıyorlar. Adeta kendi aralarında iş adamlarımızın, kurumlarımızın kıtada daha görünür olmaları için birbirlerine tavsiyelerde bulunuyorlar. ■

Afrika ile tarihi bağlarla sürdüren temaslar, sömürgecilikle birlikte tüm köklerinden koparıldı. Çoğu misyoner okullarında yetişen ve bağımsızlıklarını almalarının ardından yeni devletlerin başına geçen yöneticilerin varlıklarını sürdürebilmeleri; Paris, Londra, Lizbon, Roma, Brüksel ve Madrid'e, hatta Moskova ve Washington'a bağlılıkta kusur etmemelerine bağlanıyordu. İsteseler bile Ankara ile yakınlaşmaları imkan dahilinde değildi.

CERÇEVE

Burhanettin Duran
bduran@setav.orgTÜRKİYE'NİN
AFRİKA VİZYONU

TÜRKİYE'NİN AFRİKA'DA OSMANLI DÖNEMİNE KADAR UZANAN KÖKLÜ GEÇMİŞİ BULUNSA DA KİTADAKİ AKTİF VARLIĞI OLDUKÇA YENİ. ARAP KÜLTÜRÜNÜN DAHA BASKIN OLDUĞU KUZEY AFRİKA'DA DAHA GÜÇLÜ İLİŞKİLERE SAHİP OLAN TÜRKİYE, SAHRAALTI AFRİKA İLE YENİ TANIŞMAKTA VE KENDİSİNİ YENİ TANITMAKTADIR. ANCAK TÜRKİYE'NİN KİTAYA "BİRLİKTE KAZANMA" ODAKLI, İNSANI TEMEL ALAN, EŞİTLİKÇİ VE ADİL YAKLAŞIMI KİTA ÜLKELERİ TARAFINDAN DAHA ÖNCE HİÇ KARŞILAŞILMAMIŞ BİR TARZ OLARAK ÖNE ÇIKIYOR.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2014'te Ekvator Ginesi'nin başkenti Malabo'da düzenlenen II. Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi'nde
(Kayhan Özer/AA, 24 Kasım 2014)

CERÇEVE

2000'lerin başında "umutsuz kıta" olarak ifade edilen Afrika'nın küresel sistemdeki önemi giderek artıyor. Afrika'ya yönelik doğrudan yabancı yatırımlar, 2002'de 15 milyar dolar seviyesinden 2019'da 47 milyar dolara yükselerek üç katına; kıtada demokratikleşen ülke sayısı iki katına çıktı. Reform gerçekleştiren ülkelerin sayısında da ciddi bir artış var. Dolayısıyla bütün dinamikleriyle beraber değerlendirildiğinde Afrika'nın "umutsuz kıta" imajı, son 20 yılda değişim geçirerek, gelecek vadeden bir "yükselen yıldız" görünümüne dönüştü. 2020 verilerine göre dünyada en hızlı büyüme gösteren 10 ülkeden 7'si Afrika'da bulunuyor. Yeraltı zenginlikleri, genç nüfusu ve pazar fırsatları ile kıta, küresel güçlerin ekonomik rekabetini çekiyor.

Ekonomik, siyasi, diplomatik, kültürel, kalkınma, insani, sosyal, enerji, savunma ve terörle mücadele gibi alanlarda küresel aktörlerin yanı sıra bölge dışı aktörlerin Afrika'ya ilgisi artmış durumda. Bu durumun kıta için hem bir avantaj hem de dezavantaj oluşturduğu söylenebilir. Zira, kıta bir bütün olarak kolonyal geçmişin kötü hatıralarının ve ağır mirasının izlerini taşıyor. Afrika, geleneksel anlamda sömürgecilik geçmişine olmayan ülkelerin varlığı ile iş birliklerini ve alternatiflerini çeşitlendirerek post-kolonyal dönemde, geçmişteki bağlarından sıyrılmaya çalışıyor. Öte yandan bu durumun ortaya çıkardığı bir de risk var. Kolonyal bağlarını kopararak yeni alternatifler oluşturma gayreti içinde olan kıta ülkelerinde, kısa vadede olumlu etki olarak görülün birçok husus, uzun vadede ağır yükümlülüklerin altına girme ve neo-kolonyalizmin olumsuz etkileriyle karşılaşma riski taşıyor. Özellikle Çin ve Rusya'nın kıtaya ilgisi bu bağlamda eleştiriliyor.

Post-Kolonyal dönemde Afrika'ya Bakış

Geçmişte maruz kaldığı sömürgecilikten kaynaklı olarak "kıtlık, su sorunları, yoksulluk, iç savaş, insani krizler, felaketler" ile akla gelen "kara kıta" imajına sahip Afrika, potansiyelinin fark edilmesi ile 21. yüzyılın ilk çeyreğinde bu imajlarından kurtulmaya başladı. Küresel sistemdeki dönüşümün belki de en büyük etkisi Afrika'da tecessüm ediyor. Ancak yaşanan bu dönüşüm Afrika açısından tam olarak tatmin edici değil.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan siyasal düzen ile dünyanın kaderi beş ülkenin insafına bırakıldı. Birleşmiş Milletler

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye-Afrika 3. Ekonomi ve İş Forumu'na katıldı. (TCCB-Murat Çetinhüürdar/AA, 22 Ekim 2021)

Türkiye'nin Afrika'da yürüttüğü insan odaklı girişimler ve kalkınmaya yönelik politikaları, zaman içinde oluşan karşılıklı güven ile ekonomik, teknolojik ve askeri iş birliklerine dönüştü, kıtadaki çeşitli sorunların çözümünde, Ankara'nın arabuluculuk rolleri almasına kadar vardı. Türkiye'nin uyguladığı politikaların Batı ve Rusya ile Çin'in yaklaşımından farklı olduğunu gören Afrika ülkeleri, Türkiye'yi artık "üçüncü bir alternatif" olarak görüyor ve sadece zihinlerinde değil; kalplerinde de farklı bir yere yerleştiriyor.

(BM) Güvenlik Konseyi daimi üyeleri Amerika, Avrupa ve Asya kıtalarında yer alıyor. Günümüzde BM Genel Kurulu'nda yer alan 193 ülkenin 54'ü Afrika'da yer almasına rağmen, Afrika'nın, dünyanın ve özellikle kıtanın kaderini etkileyecek konularda söz hakkı oldukça sınırlı. Ayrıca BM Güvenlik Konseyi daimi üyeleri arasında Afrika'nın temsil edilmemesi, küresel sistemdeki adaletsizliği açık bir şekilde ortaya koyuyor. Afrika'da değişim yönünde yapılan çağrıların görmezden gelinemeyeceği bu dönemde, kıtada etkisini giderek artıran Türkiye, Afrika'nın dünyadaki sesinin daha fazla duyulması için en fazla çaba gösteren ülke.

Post-kolonyal dönemde dikkat edilmesi gereken önemli sorunlardan birisi, Afrika'nın homojen bir bütün hatta tek bir ülke gibi değerlendirilmesidir. Benzer özellikler barındırsa da 54 ülkenin bulunduğu, yüzlerce farklı kültürün yaşandığı ve dilin konuşulduğu, yüzlerce etnik kökenin olduğu, farklı coğrafyalara, kaynaklara ve yaşanmışlıklara sahip olan kıta, her bölge, alt-bölge ve ülke açısından ayrı olarak ele alınmalıdır. Bu bağlamda Kuzey Afrika, Doğu Afrika, Batı Afrika, Güney Afrika, Sahel Kuşağı gibi kıtanın alt bölgesel sistemleri çok farklı parametrelere sahiptir. Dolayısıyla Afrika'ya yönelik değerlendirmelerde veya atılacak politik adımlarda farklı yapıların dikkate alınması oldukça önemlidir.

Türkiye'nin Afrika'da Osmanlı dönemine kadar uzanan köklü

CERÇEVE

Bütün dinamikleriyle beraber değerlendirildiğinde Afrika'nın "umutsuz kıta" imajı, son 20 yılda değişim geçirerek, gelecek vaat eden bir "yükselen yıldız" görünümüne dönüştü. 2020 verilerine göre dünyada en hızlı büyüme gösteren 10 ülkeden 7'si Afrika'da bulunuyor. Yeraltı zenginlikleri, genç nüfusu ve pazar fırsatları ile kıta, küresel güçlerin ekonomik rekabetini çekiyor.

geçmiş bulunsu da kitadaki aktif varlığı oldukça yeni. Arap kültürünün daha baskın olduğu Kuzey Afrika'da daha güçlü ilişkilere sahip olan Türkiye, Sahraaltı Afrika ile yeni tanışmakta ve kendisini yeni tanıtmaktadır. Ancak Türkiye'nin kıtaya "birlikte kazanma" odaklı, insanı temel alan, eşitlikçi ve adil yaklaşımı, kıta ülkeleri tarafından daha önce hiç karşılaşılmamış bir tarz olarak öne çıkıyor.

Aslında Türkiye 1990'lardan itibaren, Afrika'ya açılmanın öneminin farkındaydı. Ancak dönemin ekonomik ve siyasi istikrarsızlıkları, bu farkındalığın somut ve iddialı politikalara dönüşmesine engel oldu. AK Parti döneminde 2005'i "Afrika Yılı" ilan ederek başlatılan açılım politikası, 16 yılda "pro-aktif ortaklık" düzeyine ulaştı. Bu süreçte Türkiye'nin Afrika'da yürüttüğü insan odaklı girişimler ve kalkınmaya yönelik politikaları, zaman içinde oluşan karşılıklı güven ile ekonomik, teknolojik ve askeri iş birliklerine dönüştü, kitadaki çeşitli sorunların çözümünde, Ankara'nın arabuluculuk rolleri almasına kadar vardı. Türkiye'nin uyguladığı politikaların Batı ve Rusya ile Çin'in yaklaşımından farklı olduğunu gören Afrika ülkeleri, Türkiye'yi artık "üçüncü bir alternatif" olarak görüyor ve sadece zihinlerinde değil, kalplerinde de farklı bir yere yerleştiriyor.

Türkiye'nin Doğu Afrika'da başlayan Afrika yolculuğu artık kapasitesiyle orantılı olarak Batı Afrika'da, Sahel Kuşağı'nda ve Güney Afrika'da da güçlenerek devam ediyor. Nitekim Afrika'nın farklı bölgelerinde yaşanan gelişmelerin, kıtayı ve küresel sistemi etkilemesi söz konusu. Türkiye, sömürgecilik mirası olarak kıtada devam eden iç savaşlarda, ayrılıkçı hareketlerde ve etnik çatışmalarda, ilgili ülkelerin iç işlerine karışmıyor. Meşruiyette sahip yönetimlerin yanında durarak geliştirdiği silah sistemlerini, Batıdan farklı olarak, ağır şartlar öne sürmeden, talep eden ülkelere kolaylıkla tedarik edebiliyor. Bu kapsamda Libya, Somali, Tunus, Ruanda, Fas, Güney Afrika, Etiyopya, Senegal

ve Burkina Faso gibi çok sayıda ülke Türk savunma sanayine duydukları ilgiyi gerek Türkiye'yi ziyaret ettiklerinde gerekse Türk muhataplarıyla kendi ülkelerinde görüştüklerinde sıklıkla dile getiriyor. Bu ilginin yüksek olmasının en büyük sebebi ise Türkiye'nin uzun yıllardır mücadele içinde olduğu terör örgütlerinden kaynaklı tecrübeleri ve etkili çözümleri tereddüt etmeden kıta ülkeleriyle paylaşması. Ayrıca Batılı ülkelerin vekalet savaşları üzerinden kıtada oluşturdukları istikrarsızlıktan faydalanarak, ekonomik ve stratejik amaçlarına ulaşma çabaları ve Türkiye'nin buradaki kendine özgü yaklaşımı arasındaki fark da bütün kıta ülkeleri tarafından biliniyor.

"Afrika'nın Sorunlarına Afrikalı Çözümler" Üretmek

Yakında Afrika'da 44. büyükelçiliğini açacak olan Türkiye, kıtada en fazla büyükelçiliği bulunan Fransa, ABD ve Çin'den sonra dördüncü ülke. AK Parti döneminde Türk dış politikasında yaşanan vizyoner değişimin en belirgin yansımalarından birisi Afrika'da göze çarpıyor. Ankara'daki Afrika ülkelerinin büyükelçilik sayısının 2008'de 10 iken 2021'de 37'ye yükselmesi de kıtanın Türkiye'nin ilgisini karşılıksız bırakmadığını gösteriyor.

Afrika'da her boyutta güvenli bir gelecek inşası için güçlü, dinamik, girişimci ve insani diplomasinin temel alındığı Türk dış politikasında, bölgelere ve ülkelere göre farklı perspektifler söz konusu. Bu farklı perspektiflerin nedeni, ülkelerin etnik yapılarının ve dinamiklerinin, dolayısıyla nev-i şahsına münhasır özelliklerinin dikkate alınmasıdır. Türkiye'nin Afrika vizyonu, genel olarak insani, ekonomik, siyasi ve askeri temeller üzerine inşa edilmektedir. Bu vizyonu birlikte kazanma odaklı, kolonyalizm ve neo-kolonyalizm karşıtı, barış ve istikrardan yana ve eşit ve adil iş birliği temelinde nitelemek mümkündür. Bu nitelikler "Afrika'nın sorunlarına Afrikalı çözümler" bulma perspektifine oldukça uygundur.

Doğu Afrika özelinde Somali, Türkiye'nin kıtaya etkili bir şekilde girmesinde ilk ve önemli bir adımdı. Zira Türkiye, Somali üzerinden kıtaya ve uluslararası topluma kapasitesini gösterdiği adımları atarak, oyun kurucu aktörler arasında olacağının işaretlerini vermişti. Bugün Somali'den yola çıkarak Fransız etkisinin yoğun olduğu Batı Afrika'da, Arap Baharı ve Doğu Akdeniz bağlamında çeşitli aktörlerin olduğu Kuzey Afrika'da, sürekli darbelerle öne çıkan, zengin enerji kaynaklarına sahip ve terörle mücadele içinde olan Sahel Kuşağı'nda ve Sahraaltı Afrika'da, önemli ticari ortaklarının bulunduğu Güney Afrika'da, Türkiye etkisini ve varlığını vizyoner dış politikası ile geliştiriyor. Dünya siyasetinde Afrika'nın sesini daha fazla duyurabilmek için "birlikte daha adil bir dünya" mesajına kıtadan daha fazla destek gelmesi söz konusu.

Gelecek beş yıl için Afrika ile iş birliği alanlarına yön verecek olan 17-18 Aralık'ta İstanbul'da düzenlenecek "3. Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi" ile Türkiye'nin Afrika'ya yönelik vizyonunun çerçevesi daha somut şekilde ortaya koyulacak. Ayrıca bu zirvenin öncüsü olarak Ekim'de yine İstanbul'da gerçekleştirilen Türkiye-Afrika Ekonomi ve İş Forumu ile ekonomik açıdan ele alınan ilişkilerin derinleşmesi ve genişlemesi de söz konusu olacak.

Karşılıklı Olarak Artan Sorumluluklar

Türkiye'nin Afrika ülkeleriyle ilişkilerindeki ilerleme karşılıklı siyasi ve ekonomik kazanımlar getirmekle kalmıyor aynı zamanda karşılıklı olarak sorumlulukları da artırıyor.

Türkiye şimdiye kadar Afrika'da ülkelerin iç işlerine karışmama-ya özen gösteren ve gerginliği azaltıcı politikaları önceleyen bir tavır gösterdi. Bu nedenle ülke içi ve bölgesel sorunlara yönelik arabuluculuk rolü üstlenebilmesi kolay oldu. Sorunların çözümüne

CERÇEVE

yönelik atmış olduğu adımlarda, aktörler arasındaki dengeyi kurmakta başarılı oldu. Örneğin Somali ile Somaliland arasında veya Sudan'la Etiyopya arasındaki sorunlarda arabuluculuk rolü üstlendi. Ancak Afrika ülkeleriyle ilişkiler genişleyip derinleşirken, hassas dengeler içeren konularda Türkiye'nin sorunlara doğrudan taraf olabilecek duruma gelmesi veya getirilmek istenmesi ihtimali bulunuyor. Bu durum ise Türkiye'nin Afrika vizyonunun gelişiminde bazı olumsuzluklar ortaya çıkarabilir. Türk devlet aklının, potansiyel riskler konusunda dikkatli olması ve bunları bertaraf etmesi önem arz ediyor.

Bir diğer riskli alan Afrika'da Türk savunma sanayii ürünlerine artan ilgiyle ilişkili. Son dönemde sınırları içinde çeşitli sorunlar yaşayan ülkeler başta olmak üzere, güvenliklerini sağlamak için Türk SİHA'ları ve çeşitli savunma sanayii ürünlerine ilgi gösteren Afrika ülkeleri bulunmakta. Bu ilgi Türkiye açısından önemli bir ekonomik ve siyasi avantaj sağlıyor. Ancak kıtada ve küresel sistemde Türkiye'nin yaptığı atımlardan rahatsız olan aktörler de bulunuyor. Bu aktörler ne Türkiye'nin kıtadaki etkisinin artmasını ne de Türk savunma sanayii ürünlerinin kendi pazarlarını kapmasını istiyor. Bu nedenle Afrika ülkelerinin Türk savunma sanayii ürünlerini çatışma bölgelerinde kullanmalarını sorunsallaştırmaları ve gündemin üst sıralarına taşımaları ihtimali bulunuyor. Bu durum, Türkiye'nin siyasi ve askeri açıdan artan etkisini sadece Afrika'da değil diğer bölgelerde de sınırlandırmak için bir araç olarak kullanılmasına yol açabilir. Bu noktada tarafların süreçte karşılıklı sorumluluklarını göz ardı etmeden adım atmaları olası riskleri minimize edecektir.

Ekonomik ilişkiler bağlamında ise ticari fayda karşılıklı olarak artarken bu durumun tek seferlik bir ilişki olmaktan ziyade süreklilik arz etmesi önemli. Türkiye'nin kıtaya yaklaşımı bu açıdan bir avantaj oluşturuyor. Ancak kıta ülkeleriyle ticari faaliyette bulunan şirketlerin Afrika ülkeleriyle

Afrika'da her boyutta güvenli bir gelecek inşaatı için güçlü, dinamik, girişimci ve insani diplomasinin temel alındığı Türk dış politikasında, bölgelere ve ülkelere göre farklı perspektifler söz konusu. Bu farklı perspektiflerin nedeni, ülkelerin etnik yapılarını ve dinamiklerini, dolayısıyla nev-i şahsına münhasır özelliklerini dikkate alınmasıdır.

uzun vadeli ilişkiler geliştirmek yerine kısa vadeli kar maksimizasyonunu gözetmesi bir risk unsuru. Dolayısıyla bu alanda mümkün mertebede sürdürülebilir ve uzun vadeli ilişkileri amaçlayan bir perspektife sahip olunması gerekiyor. Türkiye'nin Afrika'ya "açılım" aşamasını çoktan geçtiği ve uzun vadeli, iyi koordine edilen politikalara ihtiyaç duyduğu açık. Afrika'da TİKA'dan Diyanet ve Maarif Vakfına kadar çok sayıda kurumu bulunan Türkiye'nin daha entegre politikalara yönelmesi uygun olacak. "Birlikte kalkınma" projelerinden "ortak güvenlik/savunma" zeminleri oluşturmaya kadar birçok alanda yeni projelerin üretilmesi gerekiyor. Mevcut politikaların değerlendirilmesi ve yenilerinin oluşturulması için üniversitelerin ve düşünce kuruluşlarının seferber edilmesi yerinde olur.

Türkiye'nin Afrika vizyonunun hayata geçirilmesinde fırsatlar kadar risklerin de olduğu göz önünde bulundurulmalı. Ekonomik ve siyasi çıkarları kısa vadede hırslı bir şekilde gerçekleştirme amacından uzak bir politika yürütmek, Ankara'nın en önemli avantajı olacak. Bu sayede hem risk yönetimi yapılır hem de Türkiye ile Afrika arasındaki güçlenen ilişkiler çok yönlü şekilde sağlam temellere oturtulur. "Birlikte kalkınma" ve "refah için güçlendirilmiş ortaklık" perspektifinin Türkiye-Afrika ilişkilerini geleceğe taşıyacağı unutulmamalıdır. ■

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**
TÜRKİYE DIYANET FOUNDATION
وقف الديانة التركي

İNTERNET SAYFALARI

"Bir Hafız Yetiştiriyorum Projesi İş Birliği Protokolü" imzalandı

<http://www.27haberci.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/>
<http://www.hur24.com/diyanet-ile-musdav-arasinda-hafizlik-protokolu-imzalandi-83723h.htm>
<https://www.haberizma.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/>
<https://surmelihaber.com/haydi-turkiye-bir-hafizda-sen-yetistir-3783h.htm>
<https://www.diyanethaber.com.tr/dini-haberler/hafizlik-yapan-ogrencilere-yonelik-burs-programinda-h20605.html>
<https://www.ajanskamu.net/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-h178027.html>
<https://ilkha.com/guncel/diyanet-ile-musdav-arasinda-hafizlik-protokolu-imzalandi-180763>
<http://www.haberlerbalikesir.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/>
<http://www.mardinlife.com/diyanet-ile-musdav-arasinda-quothafizlikquot-protokolu-imzalandi.html>
<https://dogruhaber.com.tr/haber/799679-diyanet-ile-musdav-arasinda-hafizlik-protokolu-imzalandi/>
<https://www.anadolugunluk.com/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/>
<https://www.ayrintilihaber.com.tr/genel/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-h42903.html>
<https://anadoludabugun.com.tr/gundem/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-155329h>
<http://www.urfadaneoldu.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/>
<https://www.durusthaber.com/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/195530/>
<https://www.haber1.com/genel/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/>
<https://www.sonsaat.com.tr/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/167887/>
<http://www.objektifturkiye.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/136986/>
<https://www.habermarmara.com.tr/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/577861/>
<http://www.gazeteabc.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/324493/>
<http://www.palo.com.tr/a/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolü-imzalandı-4757601>
<https://www.mihraphaber.com/haber/8871387/diyanet-ile-musdav-arasinda-hafizlik-protokolu-imzalandi>
<https://www.haberant.com/turkiye/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/65948>
<https://www.kaysridebugun.com.tr/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/44493/>
<https://www.ogretmenler.net/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-h63227.html>
<http://objektif.at/haber-diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-107631.html>
<https://www.haberkriz.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/108094/>
<https://www.bursahaber.com/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-h2230189.html>
<https://www.haberintakasi.com/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-haberi-143995>
<https://www.gazetekonya.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/>
<https://www.medyagazete.com/haber/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-326316>
<https://www.konyahaber42.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-275764>
<http://parasal.net/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-14603403-haberi/>
<https://haberflash.com/2021/12/16/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-haberflash/>
<https://www.haberler.com/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-14603403-haberi/>
<https://www.konyayenigun.com/genel/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-h701169.html>
<https://www.ankaradanhaber.com/genel/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-h175100.html>
<https://www.yenihaberden.com/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-1676563h.htm>
<https://www.t4haber.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi/138122/>
<https://www.sondakika.com/haber/haber-diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-14603403/>
<https://www.kaysersondakika.com.tr/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/113297/>
<http://www.basakgazetesi.com/haber/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-484075.html>
<http://www.hatayinternettv.com/haber/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi-595742>

<https://www.meydankonya.com/haber/Diyanet-ile-MuSDAV-Bir-Hafiz-Yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-17206>
<https://medyaankara.com/foto/8870901/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi>
<https://www.muzakerat.com/haber/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-132191>
<https://ankarahavadis.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/>
<https://www.canligaste.com/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/127700/>
<https://www.habermanset.com.tr/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h496195.html>
<https://www.karaman.biz/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/44170/>
<https://www.haber16.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/552982/>
<https://www.turkiyegercekleri.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/324541/>
<https://www.sondakika-24.com/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h210179.html>
<https://www.gazeterize.com/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h14559157.html>
<https://www.yazargazetesi.com.tr/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h756833.html>
<https://www.beyazgundem.com/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h1410220.html>
<https://www.marasekspress.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/>
<https://pusuhaber.net/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/>
<http://www.karsmanset.com/haber/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-704875.htm>
<http://www.malatyaguncel.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-1937378h.htm>
<https://www.habermut.com/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h98973.html>
<http://www.olay53.com/haber/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-891437.htm>
<https://www.nethaber.com.tr/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/214980/>
<https://www.bursayenihaber.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/83212/>
<https://www.eflatunhaber.com.tr/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi>
<https://sabahhaberi.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h730586.html>
<https://www.balgociurada.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/159073/>
<https://www.gazetespirta.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/>
<https://www.nehaber24.com/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h752697.html>
<https://www.iha.com.tr/ankara-haberleri/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-3394080/>
<https://www.istanbulhaber.com.tr/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-haber-1942838.htm>
<https://www.inegolonline.com/bilim-ve-teknoloji/haber/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protok-2034956/>
<https://www.ekovitrin.com/egitim/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-h394701.html>
<http://www.aydin24haber.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-717096h.htm>
<https://www.aksaraymedya.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-60815h.htm>
<http://ihavideo.com.tr/Video/Detay/1486177-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi>
<https://www.iscihaber.net/haber/Diyanet-ile-MuSDAV-Bir-Hafiz-Yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-21916>
<https://www.nothaber.com/gundem/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-271484>
<http://www.haberci16.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/>
<https://www.gazetegundem.com/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi/>
https://www.konhaber.com/haber-diyanet_ile_musdav_bir_hafiz_yetistiriyorum_projesi_protokolunu_imzaladi-1671406.html
<https://beyazgazete.com/haber/2021/12/16/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi-6362037.html>
<https://beyazgazete.com/haber/2021/12/16/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzaladi-6362005.html>
<http://www.eskisehirliyiz.biz/haber/?sec=1&newscatid=13&newsid=179925>
<https://eryamanhaber.com.tr/diyanet-ile-musdav-bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-protokolunu-imzaladi/>
<https://www.sonhaberler.com/diyanet-ile-musdav-arasinda-mutabakat-haber-850879>
<http://www.eskisehir.net.tr/haber/?sec=1&newscatid=13&newsid=179925>
<http://www.eskisehircundem.com/?sec=1&newscatid=13&newsid=179925>

<http://eskisehirmedya.com/?sec=1&newscatid=13&newsid=179925>

<http://www.eskisehirhaberler.net/?sec=1&newscatid=13&newsid=179925>

<http://www.diyaret.gov.tr/tr-TR/Kurumsal/Detay/33032/bir-hafiz-yetistiriyorum-projesi-is-birligi-protokolu-imzalandi>

Erzincan İl Müftülüğü, TDV ve WEFA işbirliğinde Erzincan'da 650 çocuğa mont, bot, oyuncak ve çikolata hediye edildi

<http://www.habercan.com.tr/newsdetails.asp?id=11593>

Türkiye Diyanet Vakfı Konya Şubesi, Mehir Vakfı Ve Mehir Aile Derneği Arasında Protokol İmzalandı

<https://www.muftulukhaberler.com/turkiye-diyaret-vakfi-konya-subesi-mehir-vakfi-ve-mehir-aile-dernegi-arasinda-protokol-imzalandi/19264/>

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**
TÜRKİYE DIYANET FOUNDATION
وقف الديانة التركي

TV RAPORLARI

No	Yayın Tarihi	Yayın Saati	Medya Adı	Döküman Başlığı	Program Adı	Süre
1	16.12.2021	18:42:38	DİYANET TV	TDV'DEN AFGANİSTAN'A GIDA YARDIMI	ANA HABER	00:02:36